

EUROOPA ÜHENDUSTE KOMISJON

Brüssel, 20.10. 2004
KOM(2004) 679 lõplik

**KOMISJONI TEATIS NÕUKOGULE, EUROOPA PARLAMENDILE, MAJANDUS-
JA SOTSIAALKOMITEELE, EUROOPA KESKPANGALE JA EUROPOLILE**

**ELi uus tegevuskava 2004.-2007. aastaks mitterahalistate maksevahenditega seotud
pettuste vastaseks võitluseks**

{SEK(2004)1264}

KOMISJONI TEATIS NÕUKOGULE, EUROOPA PARLAMENDILE, MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEELE, EUROOPA KESKPANGALE JA EUROPOLILE

ELi uus tegevuskava 2004.-2007. aastaks mittesularahaliste maksevahenditega seotud pettuste vastaseks võitluseks

(EMPs kohaldatav tekst)

1. SISSEJUHATUS

ELi pettusevastase võitluse tegevuskavas 2001-2003¹ kohustus komisjon esitama 2003. aasta järel Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande saavutatud edust kava rakendamisel ning tegema vajadusel ettepanekuid täiendavateks või alternatiivseteks meetmeteks. Komisjoni aruandes pettusevastase võitluse tegevuskava² kohta on esitatud kasutatud meetmete ja nende tõhususe hinnang. Käesoleva dokumendiga täiendatakse aruannet ning pakutakse välja edaspidiseid meetmeid selles valdkonnas.

2. TAUST

aasta veebruaris võttis komisjon vastu pettusevastase võitluse tegevuskava, et tõhustada mittesularahaliste maksevahenditega seotud pettuste ja võltsimise vastast võitlust. Pettusevastase võitluse tegevuskava sihiks on edendada üleeuroopalist ja ühtset lähenemist pettustevastasele võitlusele. Üksikud, eraldiseisvad pettusevastase võitluse meetmed võivad olla tõhusad, kuid nendest ei piisa toimetulemiseks sellise ohuga nagu maksevahenditega seotud pettused.

Konkreetsed põhjused, mis ajendasid komisjoni tegevuskava esitama, olid järgmised:

- Pettuste tase oli suhteliselt kõrge. Aastal 2000 hinnati Euroopas ainuüksi maksekaardipettuste mahuks 600 miljoni eurot (ligikaudu 0,07% tolle aja maksekaardikäibest).
- Iga-aastane pettuste ja võltsimise kasvu kiirus oli murettekitav. Aastal 2000 kasvas pettuste hulk ELis umbes 50%. Valdkonnaks, kus lisandus pettusi enim, oli kaugmaksed (telefoni, posti või Interneti teel sooritatavad).
- Pettuste osakaal oli piiriüleste tehingute puhul proportsionaalselt palju kõrgem kui riigisiseste tehingute puhul. Siiski rakendati ennetusabinõusid tol ajal peamiselt riigi tasandil.
- Organiseeritud kuritegevuse osalus kasvas. Kuritegelikud ühendused näitasid üles võimet muuta vastumeetmete vältimiseks kiiresti oma töömeetodeid. Mis kõige olulisem,

¹ Komisjoni teatis „Mittesularahaliste maksevahenditega seotud pettuste ja võltsimise vastane võitlus“, KOM(2001) 11 (lõplik) 9.2.2001.

² Komisjoni talituste töödokument nr ..., milles käsitletakse aruannet ELi tegevuskava rakendamise kohta mittesularahaliste maksevahenditega seotud pettuste vastaseks võitluseks.

pettustest saadud tulud tugevdavad kuritegelikke ühendusi. Tänapäeval on see oluline kaalutlus, kätkedes endas terrorismi finantseerimise ohtu.

- Pettused õhnestavad tarbijate usaldust maksesüsteemide vastu. Näiteks peetakse üldiselt maksepettuste ohtu e-kaubanduse eduka arengu üheks peamiseks takistuseks.

Pettusevastase võitluse tegevuskava aluspõhimõtte on kõigi sidusrühmade koostöö. Pettusevastane võitlus on põhimõtteliselt maksesüsteemiettevõtjate ülesanne ning kõige olulisem parandus on maksete turvalisuse tõhustamine (näiteks kiipkaartide juurutamine). Siiski peaksid kõik osapooled olema kaasatud ning osalema aktiivselt pettusevastases võitluses. Kahtlemata on ennetusabinõud palju tõhusamad, kui neid rakendatakse kõigi asjaomaste poolte koostöös. Selle põhimõtte kohaselt koostati pettusevastase võitluse tegevuskava eelnõu, konsulteerides kõigi sidusrühmadega³, ning komisjon tegi viimastega tihedat koostööd mitmesuguste meetmete rakendamisel. Suur enamik pettusevastase võitluse tegevuskavas ettenähtud meetmeid viidi edukalt lõpule.⁴

3. UUE TEGEVUSKAVA SUUNAS

On laialdaselt omaks võetud, et komisjoni osalusega pettusevastases võitluses kaasned lisandväärtus. Komisjon mängis pettusevastase võitluse tegevuskava elluviimises katalüsaatori rolli. Ta soodustas paremat teabevahetust, tõstis teadlikkust ja tugevdas piiriülest koostööd. Eelkõige lõi ta raamistiku pettusevastase võitluse asjatundjate kohtumisteks ja koostoimeks, k.a parimate tavade ja õppematerjalide vahetamine. Selle tulemusena on pettusevastane võitlus süvenenud, eriti piiriülel tasandil.

Perioodil, mida pettusevastase võitluse tegevuskava hõlmas, viisid maksesüsteemiettevõtjate, siseriiklike asutuste ja muude osapoolte ühisalgatused pettuste aastase kasvukiiruse vähenemisele ELis.⁵ Pettusevastase võitluse tegevuskava aitas ka juhtida suuremat tähelepanu maksepettuste probleemile.

Et hoog ei raueks, tuleb neid algatusi jätkata. Pettused arenevad edasi. Kuriteod nagu andmepiraatlus või identiteedivargused⁶ kasvavad murettegeva kiirusega ning tekivad aina uued pettuseliigid.

Seetõttu kavatses komisjon jätkata meetmeid maksepettuste vastu, esitades uue ELi pettusevastase võitluse tegevuskava aastateks 2004-2007. Enamik selle meetmeid on juba kasutuselevõetud meetmete jätkumine või järelmeetmed. Uus pettusevastase võitluse tegevuskava on koostatud konsulteerides ELi pettusevastase võitluse ekspertrühma ja muude asjaomaste rühmadega⁷. See on täienduseks siseturu makseteenuste direktiivile, mille kohta

³ Näiteks maksekaardisüsteemid, riikide ministriumid ja keskpangad, õiguskaitse, Euroopa Keskpang, Europol, Interpol, jaesektor, võrguettevõtjad ja tarbijate ühistud.

⁴ Vaadake üksikasju komisjoni aruandest 2001-2003 tegevuskava elluviimise kohta, komisjoni talituste töödokument nr ... või veebilehelt http://europa.eu.int/comm/internal_market/payments/fraud/index_en.htm

⁵ Aastal 2000 suurenes pettuste arv umbes 50% aastas, mis on palju enam kui praegu (15-20% aastas).

⁶ Identiteedivargus on isikuandmete väärkasutamine eesmärgiga esineda teise isikuna ilma viimase nõusolekuta. Tavaliselt kaasneb sellega ohvri pangakonto kuritarvitamine.

⁷ Näiteks Euroopa maksenõukogu maksekaardipettuste vastase võitluse tööühm. Oma panuse on andnud ka maksesüsteemide tururühma ja maksesüsteemidega tegeleva valitsuste ekspertrühma üksikliikmed. Samuti on konsulteeritud Europoli ja õiguskaitse asjatundjatega.

komisjon teeb 2005. aastal ettepaneku, ühtse makseala loomise toetamisel ELis. Eriti peab see jätkama ja veelgi tugevdama olemasolevaid pettustevastase võitluse algatusi ning andma panuse usalduse säilitamisse ja suurendamisse maksete vastu.

Prioriteetseteks aladeks jäävad maksetoodete ja -süsteemide turvalisus ning koostöö tihendamine ametivõimude ja erasektori vahel. ELi praegusi andmekaitseeadusi on vaja pettustevastase võitluse meetmete suhtes selgemaks muuta, et võimaldada tõhusat ja laiemat teabevahetust, eriti piiriülesel tasandil. Jätkuv prioriteet on uute liikmesriikide kaasamine ELi pettustevastase võitluse raamistikku ning tihedamad sidemed kolmandate riikide ametivõimudega. Tegeletakse ka uute ähvardavate ohtudega.

4. ELI PETTUSTEVASTASE VÕITLUSE EKSPERTRÜHM

Eesmärk:

⇒ ELi pettustevastase võitluse ekspertrühma tuleb tugevdada ning selle töö ümber korraldada.

Pettusevastase võitluse tegevuskavaga lõi komisjon ELi pettustevastase võitluse ekspertrühma, kuhu kuuluvad kõik ELi tähtsamad maksepettustevastase võitluse sidusrühmad⁸ ja mis pakub lisandväärtust foorumina, kus sidusrühmad saavad tõhusalt teavet ja pettustevastase võitluse häid tavasid vahetada. Rühm on aidanud tihendada koostööd pettustevastastest võitlusest huvitatud osapoolte vahel, eriti piiriülesel tasandil.

Seoses ELi hiljutise laienemisega on kõigi huvitatud sektorite ja liikmesriikide esindajate kohtumiste korraldamine sel viisil, et samal ajal säiliks tõhus töökord, muutunud veelgi raskemaks. Rühma liikmeskond ja töö on vaja ümber korraldada ning selle volitusi laiendada.

Meetmed:

⇒ Pettustevastase võitluse ekspertrühma liikmeskonda lihtsustatakse, selgitades välja pettusevastase võitluse asjatundjad igas sektoris ja/või riigis, kes hakkavad toimima tõhusate kontaktpunktidenä oma riikides ning rühma töö tulemuste levitajatena.

⇒ Pettustevastase võitluse ekspertrühmas luuakse juhtrühm ettenähtud meetmete tõhusamaks elluviimiseks. Juhtrühm valmistab pettustevastase võitluse ekspertrühma töö ette ning juhib alltöörühmade tegevust.

⇒ Aastas toimub vähemalt kaks pettustevastase võitluse ekspertrühma koosolekut.

⇒ Pettustevastase võitluse ekspertrühm peab ette valmistama ELi kodanikele ja kutseala esindajaile suunatud teavituskava uue tegevuskava meetmete edu ja tõhususe kohta.

⇒ Luuakse pettustevastase võitluse ekspertrühma turvaküsimuste ja kasutajaküsimuste alamrühm. Alamrühmad kogunevad vastavalt pettustevastase võitluse ekspertrühmas kindlaks

⁸ Rühma kuulub riiklike ja ELi maksesüsteemide, pankade, riikide ministeeriumide ja keskpangade, õiguskaitseasutuste (s.h. Europol ja Interpoli), Euroopa Keskpanga, jaemüüjate, tarbijarühmade ja võrguettevõtjate esindajaid.

määratud ajakavale ja teemadele. Pettustevastase võitluse ekspertrühm võib moodustada uusi alamrühmi.

5. TEHNOLOOGIA ARENG

Eesmärgid:

⇒ Maksevahendajad peavad pakkuma e-maksete puhul parimat majanduslikult põhjendatud turvataset.

⇒ Maksetoodete loojad, makseteenuste pakkujad ja riigiasutused peavad maksetoodete ja nende komponentide turvalisuse hindamisel rakendama kooskõlastatud ja kindla ülesehitusega lähenemisi. Tuleb parandada turvalisuse hindamise korra läbipaistvust ning edendada selle standardiseerimist.

Üleminek kiipkaartidele ELis mõistliku aja jooksul suurendaks turvalisust, aitaks vähendada pettuste arvu ning tugevdaks kasutajate usaldust. See on kõigi sidusrühmade ühendatud jõupingutusi vajav prioriteet. Komisjon ja riigiasutused peavad olema vajadusel valmis aitama kaasa ELi üleminekule kiipkaartidele.

Maksesüsteemiettevõtjad on rakendamas uusi turvalisemaid e-maksete ja mobiilmaksete lahendusi.⁹ Neid jõupingutusi tuleb jälgida ning neile kaasa aidata.

Et suurendada usaldust maksete vastu, on oluline, et sidusrühmad teaksid maksetoote või selle komponendi turvataset nii absoluutnäitajais kui võrreldes teiste samalaadsete toodetega. Praegu ei põhine turvalisuse hindamise kord ühistel katsestandarditel ning selle läbipaistvus kasutajate jaoks on väike. Pangad ja kaubandusettevõtjad saaks teha paremaid otsuseid, kui nad teaks, mil määral üks toode on teisest turvalisem. Kasutajate usaldus suureneks, kui nendeni jõuaks üksikasjalikum teave läbiviidud katsetest. Ühised turvalisuse hindamise kriteeriumid ja kord võiks oluliselt vähendada turvalisuse hindamisele kulutatavat raha ja aega. Sellegi poolest on tähtis, et turvalisuse hindamise kriteeriumide ühtlustamine ei vähendaks olemasolevat turvalisuse taset.

Meetmed:

⇒ ELi pettustevastase võitluse ekspertrühma raames luuakse turvaküsimuste alltöörühm. Alamrühma kuuluvad erinevad sidusrühmad vastavalt käsitletavatele teemadele.

⇒ Komisjon käivitab uuringu kaardikasutaja tuvastusmeetodite kohta kaardimaksetel ning kasutajate tuvastusmeetodite kohta e-maksetel ja mobiilmaksetel.

⁹ Näiteks 3D turvaprotokollil põhinevaid.

6. TEABEVAHETUS

Eesmärk:

⇒ Kõik sidusrühmad peaksid saama vahetada teavet pettusekatsete varajaseks tuvastamiseks ning nendest teatamiseks, järgides samas üksikisikute õigusi ja vabadusi ning konkurentsieeskirju.

Esimese pettusevastase võitluse tegevuskava käigus sellel alal võetud meetmeid tuleb jätkata. Peamine tuvastatud probleem on seotud asjaoluga, et ELis ei ole võimalik vahetada teavet kõrge riskiga ja petturlike kaubandusettevõtjate kohta. Laialdase piiriülese andmevahetuse võimaldamiseks on vaja ELi andmekaitse-eeskirju pettusevastase võitluse meetmete osas selgemaks muuta ja ühtlustada. Selline selgemaks muutmise peab viima tasakaalu pettusevastase võitluse huvid ja üksikisikute põhiõigused. ELi artikli 29 alusel loodud töörühm¹⁰ moodustas konkreetsete küsimuste arutamiseks riiklike andmekaitseametkondade ja maksesüsteemiettevõtjate esindajate mitteametliku alltöörühma. Seoses sellega väljendati vastuseks siseturumaksete uute õigusraamistikku käsitlevale konsulteerimisdokumendile¹¹ tugevat toetust ELi andmekaitse-eeskirju täielikule ühtlustamisele. Artikli 29 alusel loodud töörühma alltöörühma töö veel kestab. Peale kõrge riskiga ja petturlike kaubandusettevõtjatega seotud teabevahetuse, tuleb määratleda edasised meetmed valdkondades, kus õigusakte on vaja selgemaks muuta. Võiks kaaluda uusi algatusi (nt andmebaasid) teabe kogumiseks ja laialdasemaks levitamiseks pettusevastase võitluse asjatundjate seas.

ELi pettusevastase võitluse veebilehe¹² võiks edasi arendada üleeuroopaliseks teabeallikaks pettusevastase võitluse kohta ELis, mis oleks kättesaadav kodanikele, äriühingutele ja valitsustele.

Meetmed:

⇒ Koostöös artikli 29 alusel loodud töörühma kuuluvate liikmesriikide andmekaitseametkondadega määrab komisjon pettusevastase võitlusega seotud teabe vahetamise piirid ja tingimused. Kui selles küsimuses ei õnnestu saavutada piisavat selgust, võib komisjon alternatiivina teha ettepaneku võtta vastu õigusakt ELi olemasolevate andmekaitse eeskirjade muutmiseks.

⇒ Komisjon laiendab olemasolevat ELi pettusevastase võitluse veebilehte teabega muude pettusevastase võitlusega tegelevate organisatsioonide algatuste kohta.

¹⁰ See direktiivi 95/46/EÜ artikli 29 alusel loodud rühm koosneb ELi liikmesriikide andmekaitseametkondade esindajatest. Tema sekretariaadi tegevuse eest vastutab komisjon (vt http://europa.eu.int/comm/internal_market/privacy/workinggroup_en.htm)

¹¹ Komisjoni teatis siseturumaksete uute õigusraamistike kohta (KOM(2003) 718, lõplik)

¹² http://europa.eu.int/comm/internal_market/payments/fraud/index_en.htm

7. KOOLITUSPROGRAMMID, ÕPPEMATERJALID JA KOOSTÖÖ

Eesmärgid:

⇒ Veelgi tuleb tugevdada õiguskaitseorganite koolitust ning kohtunike ja prokuröride teadlikkust pettusevastasest võitlusest.

⇒ Tuleb suurendada ELi haldusasutuste vahelist koostööd maksepettuste vastaseks võitluseks.

⇒ Tuleb parandada liikmesriikide õiguskaitseasutuste võimet uurida pettusjuhtumeid.

2003. aastal toimunud ELi maksekaardipettuste foorum andis kohtu-, õiguskaitse- ja erasektorile hea võimaluse maksepettuste vastase võitlusega seotud kogemuste ja mõtete vahetuseks. Et tagada nende kuritegude tõhusam uurimine ja karistamine, tuleb jätkata teadlikkust tõstvaid meetmeid kohtuasutustes ja algatusi õiguskaitsealaseks koolituseks.

Õiguskaitsetöötajate koolituses tuleks selge eelistus anda koordineeritud koolitusele. Samuti on oluline õiguskaitsele ette valmistada ja ajakohastada ammendavad koolituspaketid, võttes seejuures arvesse asjaolu, et pearoll ja -vastutus lasub siseriiklikel ametiasutustel, ja keskendudes riigiülestele küsimustele, kus üleeuroopaline koolitus pakub reaalselt lisandväärtust.

Mõnes liikmesriigis on maksepettuste vastase võitluse tõhustamiseks loodud spetsiaalsed kesküksused.¹³ Siseriiklike spetsialiseeritud või sihtotstarbeliste üksuste loomine võib tugevdada uurimisvõimet ning aidata kaasa koostööle muude õiguskaitseüksuste ja turuosalistega.

Mittesularahaliste maksevahenditega seotud pettuste vastaste meetmete puhul võib võtta eeskujuks valeraha valmistamise vastu võetud kaitsemeetmeid. Euro kaitsmiseks võltsimise vastu on loodud raamistik kõigi avalik- ja eraõiguslike asutuste töö korraldamiseks ja koordineerimiseks. Määruses sätestatakse konkreetsete meetmed euro kaitsmiseks¹⁴ ning nõukogu tegi oma otsusega, millega luuakse konkreetne rahastamiskava¹⁵, komisjonile ülesandeks koordineerida koolitust ning tehnilist abi. Euroopa Keskpank on loonud ning peab VSS (võltsingute seiresüsteemi) andmebaasi võltsimisjuhtude kohta ning analüüsib võltsitud pangatähtede uusi tüüpe. Europol vastutab teabe edastamise ja analüüsi eest ning on loonud õiguskaitseorganitele kasutamiseks kuritegevuse andmebaasi. Komisjon/OLAF jälgib õigusaktide rakendamist ning valmistab ette õigusloome algatusi, haldab programmiga „Perikles“ seotud koolitust ja tehnilise abi kava ning analüüsib võltsitud euromüntide uusi tüüpe. Liikmesriigid on asutanud riiklikud keskasutused kaitseks võltsimise eest ning võltsingute tehnilise analüüsi eest vastutavad asjaomased organid. Samuti on nad vastu võtnud seadused, millega kohustatakse krediitiasutusi võltsingud käibelt kõrvaldama ning

¹³ Näiteks infotehnoloogia kasutamise seotud kuritegevuse vastu võitlemise keskasutus (OCLCTIC) Prantsusmaal või sihtotstarbeline tšeki- ja plastkaardiüksus (DCPCU) Ühendkuningriigis.

¹⁴ Nõukogu 28. juuni 2001. aasta määrus (EÜ) nr 1338/2001, milles sätestatakse euro võltsimise takistamiseks vajalikud meetmed (EÜT L 181, 4.7.2001, lk 6).

¹⁵ Nõukogu 17. detsembri 2001. aasta otsus, millega luuakse vahetus-, abi- ja koolitusprogramm euro kaitsmiseks võltsimise eest (programm Perikles) (2001/923/EÜ), EÜT L 339, 21.12.2001, lk 50.

pädevatele asutustele üle andma. Liikmesriigid viivad komisjoni koordineerimisel läbi koolitust ja tehnilise abi üritusi euro kaitsmiseks.

ELi pädevad riiklikud haldusasutused peaksid seega samuti rohkem osalema mittesularahaliste maksepettuste vastases võitluses. Selleks tuleb käivitada nende vaheline koostöö ja tegevuse koordineerimine. Kaaluda võiks ka ELi vahenditest rahastatavat koolitusraamistikku haldusasutustele.

Alates 2004. aastast peaksid kümme uut liikmesriiki täiel määral osalema ELi algatustes. Eriti peavad nad rakendama ELi karistusõigust ning integreerima kehtestatud ennetusmeetmete raamistiku.

Meetmed:

⇒ Komisjon korraldab koostöös maksesüsteemiettevõtjate, Europoli ja muude sidusrühmadega üleeuroopalisi koolitusi spetsialiseerunud õiguskaitseametnikele, et neist saaksid diplomeeritud asjatundjad, samuti täienduskoolitust juba sertifitseeritud ametnikele.

⇒ Komisjon korraldab teise kõrgtasemelise vanempolitsei ametnike, kohtunike ja prokuröride konverentsi, et suurendada teadlikkust maksepettustest ja nende mõjust finantsüsteemidele. Kaalutakse sellise sündmuse muutmist korrapäraseks.

⇒ Komisjon annab hinnangu siseriikliku taseme spetsialiseeritud või eraldiseisvate maksepettuste vastaste üksuste asutamise eelistele.

⇒ Komisjon soodustab siseriiklike pädevate asutuste kaasamist maksepettuste vastasesse võitlusesse.

⇒ Komisjon korraldab uute liikmesriikide erasektori ja ametivõimude esindajaile pettustevastase võitluse alase seminari.

8. MUUD PETTUSTEVASTASE VÕITLUSE MEETMED

Eesmärgid:

⇒ ELi kodanikele tuleb anda rohkem ja selgemat teavet maksete turvalisuse kohta.

⇒ Kaubandusettevõtjad peaksid saama kasutada paremaid õppematerjale ning neile tuleks anda piisavad vahendid andmepiraatluse ennetamiseks.

⇒ Teavitamist kadunud ja varastatud maksekaartidest ELis tuleb tõhustada.

⇒ ELis tuleb luua konkreetseid algatusi identiteedivarguste ärahoidmiseks.

Teabevahetus olemasolevate õppematerjalide kohta jaesektoris ja tarbijate ühistutes on praegu veel piiratud, eriti piiriülesel tasandil. Tuleb välja töötada parim tava teavitada tarbijaid mittesularahaliste maksetega seotud võimalikest ohtudest ning kuidas neid kõige paremini

vältida. Komisjoni uuring e-maksete turvalisusest¹⁶ näitas, et tarbijad ei ole hästi informeeritud nende poolt kasutatavate instrumentide turvalisusest. Lisaks e-maksete turvalisemaks muutmisele on kasutajate usalduse saavutamiseks olulise tähtsusega „õige“ turvateabe pakkumine tarbijaile.

Komisjoni uuring e-maksete turvalisusest näitas ka, et jaesektor ei rakenda alati parimat saadaolevat tehnoloogiat; seda enamasti uute seadmete maksumuse tõttu. Samas vajavad kaubandusettevõtjate veebisaidid paremat kaitset volitamata sissetungide vastu. Mõned hiljutised tõsisemad häkkimisjuhud annavad tunnistust vajadusest arendada meetmeid küberkuritegevuse ennetamiseks. Turvalisuse rikkumised e-kaubandusettevõtjate andmebaasides, kus on pääsetud ligi klientide maksekaardinumbritele, suurendavad maksepettuse võimalusi. Selle kaugeleulatavam tagajärg on kaubandusettevõtja maine kahjustamine ja tarbijate arvamuse langus Interneti turvalisuse ja makseinstrumentide kasutamise kohta selles keskkonnas. See õhustab tõsiselt tarbijate usaldust e-kaubanduse vastu. Probleemi muudab veelgi tõsisemaks asjaolu, et paljudest sissetungidest ei teatata poliitseile.¹⁷ Hiljuti loodud Euroopa Võrgu- ja Infoturbeamet (ENISA)¹⁸ püüab saavutada Euroopas selles valdkonnas toimuva tegevuse suurema koordineerituse. See võiks aidata makseteenuste pakkujal ja jaemüüjal parandada oma kaitstust küberkuritegevuse vastu.

Ühtse makseala loomise eesmärk ELis nõuab täiendavaid jõupingutusi, et muuta maksed usaldusväärsemaks ja hoida paremini ära pettusi. See ühtse siseturu eesmärk suurendab veelgi vajadust ühtse telefoninumbri järele kogu ELis, kuhu saaks teada anda kadunud/varastatud maksekaartidest.¹⁹ Selliste ühtsete telefoninumbrite kasutamine ELis on tehniliselt juba võimalik.²⁰

Komisjon korraldas veebruaris 2004 ELi organiseeritud kuritegevuse vastase võitluse foorumi raames identiteedivarguste alase seminari. Seminar näitas, et identiteedivargus on valdkonnaülene, valitsusi, äriühinguid ja kodanikke mõjutav probleem, mis mõnedes valdkondades või riikides kiiresti kasvab²¹ ning on sageli seotud organiseeritud kuritegevusega. Identiteedivarguste vastu on vaja ammendavaid ennetusabinõusid, sest identiteedi tuvastamine on ühiskonna turvalisuse jaoks äärmiselt oluline.

Meetmed:

⇒ ELi pettustevastase võitluse ekspertrühmas luuakse kasutajaküsimuste alltöörühm. Alltöörühm võimaldab üleeuroopalisel tasemel arutelu jaesektoris ja tarbijate ühistutes ning hõlmab vastavalt käsitletavatele teemadele erinevaid sidusrühmi.

⇒ Komisjon jätkab arutelu ühtse telefoninumbri rakendamisest ELis, kuhu saaks teada anda kaotatud ja varastatud maksekaartidest.

¹⁶ http://europa.eu.int/comm/internal_market/payments/fraud/index_en.htm#prevention-study

¹⁷ Hiljutine statistika näitas, et 80% küberkuritegevuse juhtudest finantssektoris jääb teatamata (IDC ja Gartner, november 2002).

¹⁸ http://www.enisa.eu.int/index_en.htm

¹⁹ http://europa.eu.int/comm/internal_market/payments/fraud/cardstopeurope/index_en.htm. See also

²⁰ Praegu on võimalik kasutada Euroopa telefoninumeratsioonivälja (European Telephony Numbering Space – ETNS) numbreid ja rahvusvahelisi tasuta telefoninumbreid (Universal International Freephone Numbers – UIFN). Lähitulevikus võib saada võimalikuks ka muude numbrite kasutamine.

²¹ Identiteedivargusi lisandub kiiresti väljaspool ELi (USAs, Kanadas, Austraalias) ning see on väga aktuaalne Ühendkuningriigis. Seni ei ole see muudes ELi liikmesriikides veel nii levinud.

⇒ Maksekaardisüsteemid peaksid valmistama kaubandusettevõtjate jaoks ette ühtsed, kõiki kaarditüüpe hõlmavad õppevahendid.

⇒ Komisjon annab hinnangu eelistele, mida annaks ELi ühtse kontaktpunkti loomine kodanike ja äriühingute teavitamiseks identiteedivargustest, kuhu võiks kuuluda identiteedivarguste vastase võitlusega tegelevate organite register.

⇒ Komisjon soodustab originaal- ja võltsitud isikutunnistuste andmebaasi loomist, mida saaks kasutada nii ametivõimud kui erasektor.

9. SUHTED KOLMANDATE RIIKIDEGA

Eesmärk:

⇒ Kolmandad riigid peaks kasutusele võtma tõhusad ennetusabinõud võitluseks pettuste ja sularahata maksevahendite võltsimise vastu ning jälgima nende rakendamist.

Tuleb tugevdada dialoogi kolmandate riikidega, et seal tegutsevad kurjategijad ei kahjustaks ELi kodanike ja äriühingute huve. Komisjon edendab seda nii mitmepoolsete (nt G8) kui kahepoolsete suhete kaudu.

Praegused kandidaatriigid²² ja nn laiemasse Euroopasse kuuluvad riigid²³ on pettustevastase võitluse probleemalad. Nende riikide järk-järguline kaasamine ELi pettustevastase võitluse poliitikasse nõuab tihedamaid suhteid nende riikide ametivõimudega.

Meetmed:

⇒ Komisjon korraldab koos maksesüsteemiettevõtjatega ELi kandidaatriikide ja muude Euroopa riikide ametiasutustele algatusi, et tõsta teadlikkust maksepettuste suhtes.

⇒ Komisjon jätkab koostööd teiste riikidega nii kahepoolsetel kui mitmepoolsetel foorumitel nagu G8, et aidata pettustega võidelda ja neid ära hoida.

10. JÄRELMEETMED

2007. aasta lõppedes koostab komisjon Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande tegevuskava rakendamisel saavutatud edust ning teeb vajadusel ettepanekuid täiendavateks meetmeteks.

²² Bulgaaria, Rumeenia, Türgi ja Horvaatia.

²³ Näiteks Venemaa ja Ukraina.